

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

АРХЕОЛОГІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
2011

БОЛІНСЬКЕ
СТАРОЖИТНОСТЕ

2012

УДК 902
ББК 63.4
А 87

Збірник є щорічником, який друкується Польовим комітетом Інституту археології НАН України. Містить інформаційні повідомлення про роботу археологічних експедицій поточного польового сезону. Стане в нагоді науковцям, студентам і всім, хто стежить за розвитком сучасної української археологічної науки

Засновник і видавець:

Інститут археології Національної академії наук України

Головний редактор:

КОЗАК Денис Никодимович, доктор історичних наук, професор

Заступник головного редактора:

БОЛТРИК Юрій Вікторович, кандидат історичних наук

Редакційна колегія:

БУЙСЬКИХ Алла Валеріївна, доктор історичних наук
ГОЛУБЄВА Ірина Володимирівна, кандидат історичних наук, директор ДП «Слобідська археологічна служба» ОАСУ Інституту археології НАН України
ЗАЛІЗНЯК Леонід Львович, доктор історичних наук, професор
ЗЛАТОГОРСЬКИЙ Олексій Євгенович, директор ДП «Волинські старожитності» ОАСУ Інституту археології НАН України
ІВАКІН Гліб Юрійович, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор
КРИЖИЦЬКИЙ Сергій Дмитрович, член-кореспондент НАН України, доктор архітектури, професор
КУЛАКОВСЬКА Лариса Віталіївна, кандидат історичних наук
КУХАРЧУК Юрій Васильович, кандидат історичних наук
МОЦЯ Олександр Петрович, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор
ОТРОЩЕНКО Віталій Васильович, доктор історичних наук, професор
ПОТЄХІНА Інна Дмитрівна, кандидат історичних наук
СКОРИЙ Сергій Анатолійович, доктор історичних наук, професор
ТЕРПИЛОВСЬКИЙ Ростислав Всеволодович, доктор історичних наук, професор

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту археології НАН України

Підготовка до друку:

Григор'єва Л.Р., Жигола В.С., Михайленко Є.М.

Комп'ютерна верстка:

Охріменко В.Г.

В оформленні обкладинки використано фото Віктора Чухрая «Луцький замок з пташиного лету» 2012 р.

ISBN 978-966-2780-06-2

Адреса Польового комітету:

Україна, 04210, Київ-210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Тел.: (38044) 418-91-37
(38044) 418-91-66
Факс: (38044) 418-33-06
E-mail: adu_kalnyk@ukr.net

Здано до набору 01.06.2012. Підписано до друку 12.08.2012.
Формат 60×84/8. Папір офсетний №1. Гарн. Minion Pro.
Друк офсетний. Ум. -друк. арк. 61,84. Обл.-вид. арк. 58,23.
Зам. № 7 від 01.06.2012 р. Наклад 400 прим.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи серії ДК № 544 від 27.07.2001.

© Усі права застережено.

Передрук можливий зі згоди Польового комітету Інституту археології НАН України та авторів статей.

І.А. Сніжко

ДОСЛІДЖЕННЯ СТОЯНКИ БІЛЯ с. КАМ'ЯНКА ХАРКІВСЬКОЇ обл.

У 2011 р. експедиція Харківського історичного музею продовжила дослідження пізньопалеолітичної стоянки біля с. Кам'янка Харківської обл.

Пам'ятка розташовується на мисі, біля впадіння у р. Сіверський Донець невеличкої правої притоки р. Суха Кам'янка, за 1,5 км на південний схід від с. Кам'янка Ізюмського р-ну Харківської обл. Мис — горизонтальна тераса, піднята над рівнем р. Сіверський Донець на 8,0—10 м; розорюється. Загальна досліджена до цього року площа становить 90 м².

Культурні рештки, представлені розщепленим кременем, фрагментами кісток тварин, дрібними шматочками вохри та вугілля, утворюють розтягнутий по вертикалі горизонт знахідок, що не має специфічного забарвлення. Найбільша концентрація спостерігається у світло-коричневому та жовтуватому-палевому суглинку, окремі артефакти трапляються також у гумусовому горизонті та в типовому лесі. Відзначено деяке падіння залягання культурного шару з півдня на північ і з заходу на схід, що відповідає зниженню рельєфу в бік річок Сіверський Донець і Суха Кам'янка, а також пов'язане з особливостями ґрунтоутворення за голоцену.

Крем'яні знахідки мають добрий стан збереженості, необкатані, їхня поверхня вкрита шаром патини та кальцитовими патюками. У якості сировини використовувався місцевий темно-сірий високоякісний кремій.

У 2011 р. з північної сторони до дослідженої ділянки зроблено прирізку площею 15 м². Використано методику дослідження шару умовними горизонтами з фіксацією артефактів на місці знахідки. Пізньопалеолітична колекція налічує 481 предмет і складається з наступних груп. Нуклеуси: спрацьований двоплощадковий (рис. 1, 8), двоплощадковий, що використовувався як відбійник (рис. 1, 9), спрацьований чотирьохплощадковий аморфний і двоплощадковий (рис. 1, 7). Технічні сколи складають групу із 43 екземп-

лярів, до неї входять сколи формування і підправки нуклеусів, реберчасті сколи, різцевий відщепок. Відщепів і їхніх фрагментів 154, з них сім первинні, 57 напівпервинні, 41 пластинчастий. Пластинки та їхні фрагменти утворюють групу з 26 екземплярів, 13 мікропластинок представлені фрагментами. Група знарядь нечисленна: боковий різець на пластинчастому відщепі (рис. 1, 5), скреблоподібне знаряддя на масивному сколі формування нуклеуса (рис. 1, 1), пластинка двоскатна з ретушованою виїмкою (рис. 1, 2), відщеп пластинчастий з ретушованою ділянкою (рис. 1, 4), відщеп з ретушованою ділянкою (рис. 1, 3), відщеп з ділянкою ретуші утилізації. Лусочок 197, уламків різних форм і розмірів 35.

На дослідженій ділянці простежено одне скупчення кременю, що розміщувалось у квадраті 1-1-Ц та 1-Ч. Тут були майже всі нуклеуси та більшість сколів їх формування і підправки, у квадраті 1-Ц локалізовано групу вторинних відщепів і пластинок — як цілих, так і фрагментованих, що лежали дуже щільно. Є кілька випадків ремонту. На цій ділянці зафіксовано і переважну більшість усіх знайдених лусочок. В інших квадратах на площі розкопу щільність знахідок незначна, скупчень вони не утворюють. Знайдено кілька фрагментів перепалених трубчастих кісток невеликої тварини або птаха, кілька дрібних шматочків вохри.

Для встановлення меж розповсюдження знахідок закладено шурф 12 відповідно сітці квадратів 1-Б'. До глибини 0,65 м переважав неолітично-енеолітичний матеріал, нижче до 1,35 м — пізньопалеолітичний, серед якого боковий різець, кілька відщепів, масивний скол з нуклеуса.

Крем'яний інвентар типологічно відповідає часу початку фінального палеоліту. Горизонт знахідок стоянки достатньо інформативний для вирішення питань реконструкції способу життя пазньопалеолітичного населення даного регіону.

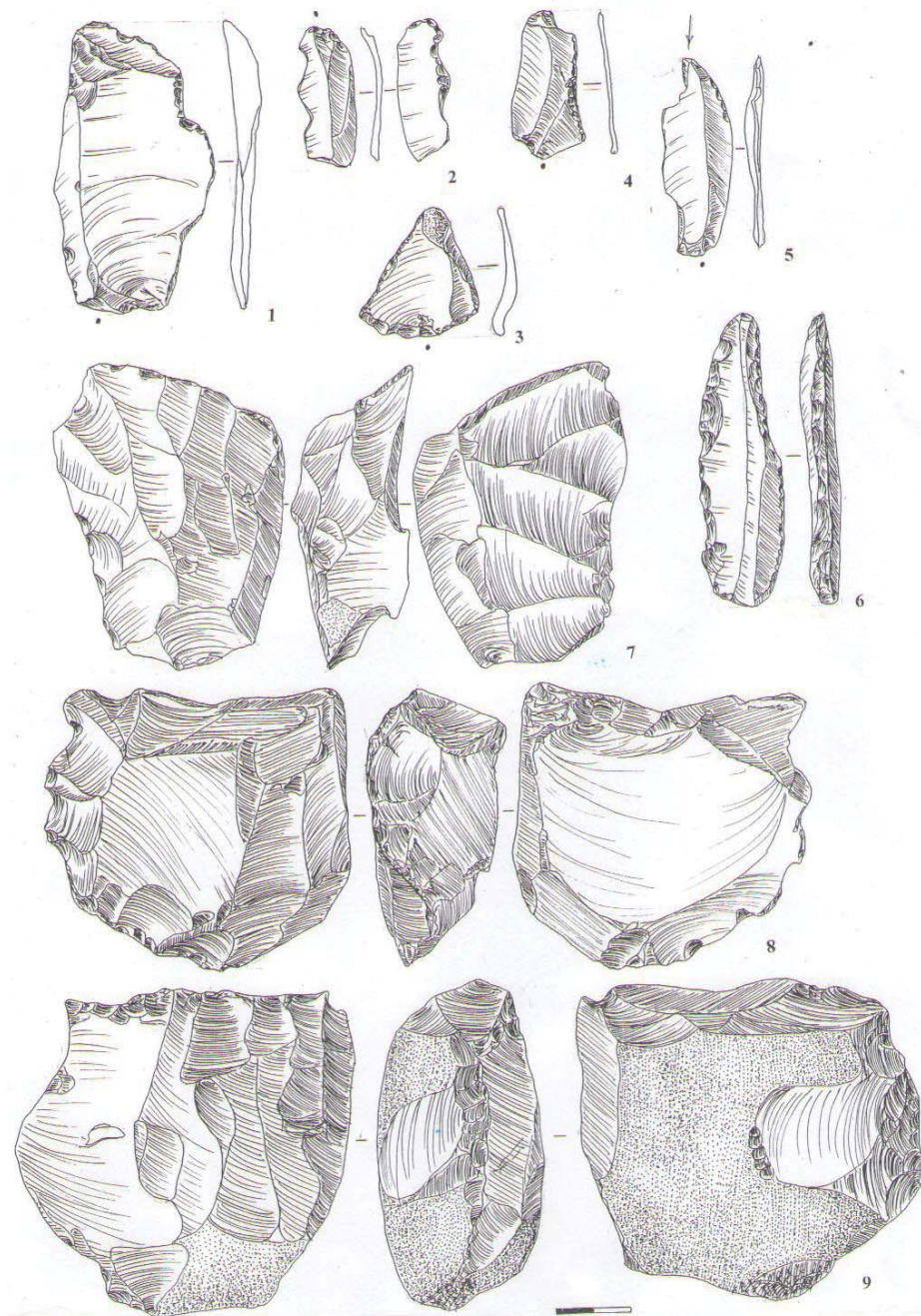

Рис. 1. Стоянка біля с. Кам'янка, крем'яний інвентар

